„GŁOS NARODU“
wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 9-tej rano i o godz. 6-tej wiecz. W niedzielę i święta uroczyste raz na dzień rano

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.
Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwurazową wysyłkę dziennie DOPŁACA się 40 hal. MIESIĘCZNIE. Zmiana adresu: 40 hal.

Wydanie poranne Cena 4 halerze

GŁOS NARODU

WYCHODZI DWA RAZY DZIENNIE.
Dziennik polityczny założony w r. 1893 przez JÓZEFA ROGOSZA.
Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

GŁOS NARODU
Osobna prenumerata na wydanie poranne wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.
Numer poranny 4 h., wieczorny 10 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu“. — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. —Rękopisów redakcja nie zwraca. Adres Red. Ul. św. Krzyża l. 7. Adres tel. „Głos Narodu“ Kraków. Telefon Nr. 190

Nr. 135 Kraków, środa dnia 16 maja 1906 roku. ROK XIV.

Adres Dumy.

Petersburg (Pet. aj. tel.) Projekt adresu, odczytany na wczorajszem posiedzeniu Dumy brzmi:

Wasza ces. Mość raczyła w mowie, wystosowanej do zastępców ludu, stanowczo oświadczyć, że trwać będzie niewzruszenie przy instytucjach, powołujących naród do urzeczywistnienia ustawodawczej władzy łącznie z swym monarchą. Duma państwowa widzi w tem uroczystem zapewnieniu monarchy, wystosowanem do zastępców ludu, rękojmię umocnienia i dalszego rozwoju porządku i ustawodawstwa, co ściśle odpowiada konstytucyjnym podstawom. Duma państwowa ze swej strony, wszystko uczyni, by uzupełnić zasady reprezentacji narodu i przedłożyć Waszej ces. Mości do zatwierdzenia ustawę, dotyczącą zastępstwa ludu, opierającą się w myśl jednogłośnie objawionej woli ludu na ogólnem prawie wyborczem. Wezwanie Waszej ces. Mości do wspólnej pracy na korzyść ojczyzny, znajduje żywy oddźwięk w sercach posłów.

Duma — która, składając się z zastępców wszystkich klas i narodowości, odnowi Rosję i stworzy porządek państwowy na podstawie pokojowego współżycia wszystkich na silnych filarach wolności obywatelskiej — Duma uważa za swój obowiązek wskazać, że warunki, w jakich kraj żyje, w rzeczywistości **uniemożliwiają skuteczną pracę celem** odmłodzenia najlepszych sił kraju.

Kraj poznał, że najboleśniejszym punktem naszego życia państwowego jest **samowola urzędników,** którzy dzielą cara od ludu. Kraj jednomyślnie głośno oświadczył, że odnowienie życia możliwe jest tylko na podstawach wolności przy samodzielnym udziale ludu we władzy ustawodawczej i w kontroli władzy wykonawczej.

Wasza ces. Mość raczyła w manifeście z 30 października z wysokości tronu dać wyraz silnej woli, że chce właśnie te podstawy wziąć za oparcie do dalszego ukształtowania losów Rosji, a cały naród rosyjski z entuzjazmem powitał głos orędzia. Lecz już pierwsze dni wolności sprowadzone na kraj przez tych, którzy ludowi ciągle jeszcze tamują drogę do cara, **depcą wszystkie podstawy manifestu** z 30 października i okrywają kraj hańbą, skazując na śmierć bez wyroków sędziowskich, wykraczając przeciw prawom, strzelając i wtrącając do więzień.

Ślady tego postępowania ze strony administracji w ostatnich miesiącach tak głęboko zapisały się w duszy ludu, że niemożliwe jest uspokojenie, dopóki lud nie będzie pewny, że władze, które imienia Waszej ces. Mości używają za płaszczyk, nie będą się nadal dopuszczały gwałtów, dopóki ministrowie są nieodpowiedzialni przed zastępcami ludu i dopóki cała administracja nie zostanie zrekonstruowana. Tylko wtedy gdy ministrowie staną się odpowiedzialnymi przed ludem, może w umysłach ugruntować się pojęcie zupełnej nieodpowiedzialności monarchy. Tylko ministerstwo posiadające zaufanie większości Dumy, może umocnić zaufanie do rządu i tylko przy takiem zaufaniu możliwą jest spokojna i normalna praca Dumy.

Przedewszystkiem potrzebą w Rosyi **usunąć wyjątkowe ustawy o wzmocnionej ochronie i stanie wojennym,** pod których ochroną szczególnie rozwija się i występuje samowola i nieodpowiedzialność urzędników.

Równocześnie **muszą być ustalone podstawy odpowiedzialności administracyi przed zastępcami ludu.**

Dla owocnej działalności Dumy potrzebne jest przeprowadzenie podstawy prawdziwej reprezentacyi ludu, polegającej na tem, że tylko jedność monarchy z narodem stanowi źródło władzy ustawodawczej. Wszystkie zapory, oddzielające cara od narodu, muszą być usunięte. Nie może istnieć dział ustawodawstwa, na zawsze zamknięty przed wolną rewizyą ze strony reprezentacyi ludu łącznie z monarchą. Duma uważa za swój obowiązek oświadczyć imieniem narodu Waszej ces. Mości, że cały lud, pełen siły i entuzyazmu i w prawdziwej wierze w bliski rozkwit ojczyzny, przeprowadzi twórcze dzieło odrodzenia życia, jeżeli między nim a tronem nie będzie stała Rada państwa, utworzona z mianowanych dygnitarzy i wybranych z najwyższych klas ludności i jeżeli ustawodawczej kompetencyi zastępstwa ludu nie utworzy się granic przez socjalne ustawy.

W zakresie czekającej Dumę pracy ustawodawczej uważa ona za **nieodzowną konieczność zapewnienie** przez dokładną ustawę **nienaruszalności osoby, wolności sumienia, słowa, prasy, związków i zgromadzeń, oraz strejków.** Bez tych podstaw, które są już w manifeście z 30 października zaznaczone, niemożliwa jest żadna reforma w kierunku socyalnym.

Ponieważ Duma wychodzi z niewzruszonego przekonania, że ani wolność, ani porządek nie może być umocniony bez urzeczywistnienia równości wszystkich obywateli wobec ustawy, przeto wypracuje Duma ustawę w sprawie **równouprawnienia wszystkich obywateli** przy równoczesnem zniesieniu wszystkich przywilejów stanowych, narodowych i religijnych i starać się będzie o wyswobodzenie kraju z opieki administracyjnej i o pozostawienie wyłącznie sądom ograniczenia praw obywatelskich.

Duma uważa **karę śmierci,** także na podstawie wyroku prawnego, **za niedopuszczalną.** Duma uważa się za uprawnioną oświadczyć, że w dniu wydania ustawy o zniesieniu **kary śmierci** będzie tłómaczem jednomyślnych usiłowań całej **ludności.**

Przedstawienie potrzeb ludności wiejskiej i odpowiednie ustawowe zarządzenia tworzą najbliższe zadanie Dumy. Duma uważa także za potrzebne stworzyć ustawę, zatwierdzającą równouprawnienie włościan i uwalniającą ich od ucisku, samowoli i opieki.

Również za sprawę nie dającą się odwlec, uważa Duma **zaspokojenie potrzeb klasy robotniczej.** Pierwszym krokiem na tej drodze musi być zapewnienie wolności organizacyj wszystkich robotników. Podniesienie materyalnego i duchowego dobrobytu, oraz podniesienie oświaty ludowej stawia sobie Duma za zadanie.

Także uważa Duma za konieczne postawić między nieodraczalnemi zadaniami decyzje w kwestyi zaspokojenia od dawna dojrzałych **postulatów poszczególnych narodowości.** Rosya przedstawia państwo, zamieszkałe przez wiele szczepów i narodowości; duchowe zjednoczenie ich wszystkich jest możliwe tylko przy zaspokojeniu potrzeb każdego z nich, przy przestrzeganiu i rozwijaniu ich właściwości. Duma będzie się starała o daleko idące zaspokojenie tych słusznych potrzeb.

Wasza ces. Mości! U progu wszelkiej naszej pracy stoi kwestya poruszająca duszę każdego narodu, a która także nas zastępców ludu porusza i przeszkadza uczynieniu pierwszego kroku naszej ustawodawczej działalności. Pierwsze słowo, które zabrzmiało w Dumie i zostało przyjęte okrzykami sympatyi przez całe zebranie, to jest słowo **„amnestja“.** Kraj jest spragniony pełnej politycznej amnestyi; jest ona postulatem sumienia ludu. Nie można odmówić, jej spełnienia, nie można odroczyć. Wasza ces. Mości, **Duma oczekuje pełnej politycznej amnestyi,** jako pierwszej rękojmi wzajemnego porozumienia i harmonii między carem i narodem.

Wczorajsze posiedzenie Dumy.

Petersburg (Pet. aj. tel.) O godzinie 3 po południu otwarto posiedzenie Dumy. Dyskutowano nad regulaminem, który z kilku zmianami redakcyjnemi przyjęto. O godz. 7 minut 30 rozpoczęła się dyskusja nad projektem adresu. Hr. Heyden i 50 włościańskich posłów postawiło wniosek odroczenia dyskusyi do dziś. Wniosek odrzucono. Referent komisyi adresowej Nabokow odczytał wśród ciągłych oklasków projekt adresu. Następnie posiedzenie na godzinę przerwano.

Zamordowanie kontradmirała Kuśmicza.

Petersburg (Tel. Wł.) Zamordowanie kontradmirała Kuśmicza nastąpiło w chwili, gdy część robotników wezwana przez niego do podjęcia pracy, usłuchała wezwania i wracała do warsztatów. Kuśmicz był w towarzystwie pułkownika Kotlarowa. Gdy skończył mówić do robotników, otoczyła go mała grupa robotników i jeden z nich zadał kontradmirałowi cios ostrem żelazem. Cios wymierzony w bok, przebił wątrobę.

Natychmiast po zamachu grupa rozproszyła się i dotychczas nie **ujęto** jeszcze sprawcy

morderstwa. Aresztowano jako podejrzanego studenta Paszkiewicza, dawnego studenta korpusu kadetów marynarki, gdyż ten podczas zamachu był w warsztatach. Tłómaczy się on jednak, że był w warsztatach w celu oglądnięcia ich i że z zamachem nie ma nic wspólnego.

Znalezienie zwłok Hapona.

Petersburg. (Tel. Wł.) W sprawie zamordowania Hapona dzienniki podają, iż śledztwo sądowo-lekarskie wykazało, że Hapon pierwej został zabity, prawdopodobnie uderzeniami w głowę, a potem powieszony. Willa w Ozerkach leży samotnie wśród lasu, a w pokoju, w którym znaleziono zwłoki, oprócz drzwi wchodowych, które były zamknięte, odkryto jeszcze tajne drzwi w tapecie.

Jak przypuszczają, Hapon w mieszkaniu w nieostrożny sposób wygadał się przed kimś, a przysłuchujący się temu za ukrytemi drzwiami członkowie komitetu rewolucyjnego, mając jego przyznanie się do winy, weszli wtedy do mieszkania i wykonali wyrok śmierci.

KRONIKA.

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 16-go maja.

— *Rada miasta* odbędzie we czwartek o g. 5 po poł. nadzwyczajne posiedzenie. Na porządku dziennym: wnioski komisji inwestycyjnej w sprawie budowy skrzydła magistratu; wnioski sekcji VI o objęcie przez gminę zarządu zapisami fundacyjnymi śp. Olimpji Jankowskiej, po najdłuższem życiu p. Włodzimiry z Kraińskich Szołayskiej, dotychczasowej wykonawczyni testamentu; wniosek sekcji IV o zaproszenie na członków komisji dla spraw archiwum aktów dawnych pp. prof. W. Czermaka, prof. St. Estreichera i prof. dr. Piekosińskiego; wybór 12 członków wielkiego wydziału Kasy Oszczędności; wnioski sekcji II i VI o udzielenie subwencji Tow. pań miłosierdzia im. św. Wincentego a Paulo, Tow. kolonji wakacyjnych dla uczniów gimn. i realnych, konwentowi Braci miłosierdzia, i instytucyj „Kropli mleka“.

Przy drzwiach zamkniętych: kilka spraw o przyjęcie do gminy.

— *Wybór Wielkiego Wydziału m. Kasy Oszczędności* odbędzie się na czwartkowem posiedzeniu Rady miasta. Rada wybierze 12 członków Wydziału w miejsce ustępujących. Ustępują pp.: dr. Bąkowski Klemens, Bazes Gustaw, Drozdowski Stanisław, dr. Górski Piotr, dr. Guńkiewicz Bronisław, Klemensiewicz Edmund, dr. Koy Michał, Kwiatkowski Jan, dr. Markiewicz Władysław, dr. Muczkowski Józef, dr. Rosenblatt Józef i Schwarz Henryk.

— *Dyrektor Ligi przemysłowej* p Olszewski, przez kilka dni bawi w Krakowie, w celu porozumienia się i zachęcenia przemysłowców do udziału w tegorocznym jarmarku lwowskim, który się rozpocznie dnia 1 czerwca br. Jarmark odbędzie się z wykluczeniem wszelkiej wystawności, a mieć będzie jedynie charakter przemysłowy i handlowy.

— *Nagła śmierć.* Wczoraj po południu w podwórzu jednego z domów w Podgórzu zmarł nagle Alojzy Fogel, 41 lat liczący, mechanik, czasowo zajęty w piwiarni p. Rippera przy ul. św. Jana. Śmierć, którą sprawdził dr. Różecki, nastąpiła skutkiem udaru serca.

TELEGRAMY.

(Z dnia 16-go maja.)

Z Koła polskiego.

Wiedeń. Jak donosi „Polnische Korrespondenz“, minister dla Galicji dr. Piętak miał wczoraj dłuższą konferencję z prezydjum Koła polskiego.

Po poł. o g. 4 zebrała się parlamentarna komisja Koła polskiego na posiedzenie, celem naradzenia się nad stanowiskiem klubu w dyskusji nad deklaracją prezydenta ministrów. Sprawa ta będzie także przedmiotem dyskusji jednego z najbliższych posiedzeń Koła polskiego.

Wiedeń. (Tel. wł.) Dziś o godz. 11 zbiera się Koło polskie na posiedzenie. Na porządku dziennym wczorajsza mowa ks. Hohenlohego. Koło wybierze mówcę, który zabierze głos w dyskusji nad oświadczeniem prezydenta ministrów — oraz udzieli mu dyrektyw co do treści przemówienia.

Kongrua.

Wiedeń. (Tel. wł.) Od prezesa polskiego Centrum Ludowego i członka komisji parlamentarnej ks. Pastora dowiaduję się, że zarówno w komisji budżtowej jak i w Izbie panuje obecnie lepsze usposobienie dla ustawy kongrualnej. Istnieje też nadzieja, że tą ustawa będzie przeprowadzona.

Traktat angielsko-rosyjski.

Berlin (Tel. wł.) Wydawnictwo na pół dyplomatyczne „Information“ zamieszcza wiadomość z zupełnie pewnego źródła, że w tych dniach nastąpi podpisanie traktatu angielsko-rosyjskiego, regulującego sferę wpływów obu tych państw w Azji. Traktat ten będzie podstawą do zupełnego zbliżenia się Angli i Rosji, i dla polityki Niemiec będzie wielkim ciosem.

Anglia i Turcja.

Konstantynopol. Konflikt angielsko-turecki należy uważać za zażegnany. Wojsko tureckie już opuściło Tabah. Jednak przy regulacji granicy mogą się jeszcze wyłonić trudności. Doniosłość powodzenia Anglii w tym konflikcie polega atoli na tem, iż Porta uznała niejako supremację Anglii nad Egiptem, podczas gdy wobec Francji w sprawie Tunisu nigdy tego uczynić nie chciała.

Strejki.

Szczecin. Onegdaj wszyscy pomocnicy i robotnicy malarscy rozpoczęli strejk.

Cagliari. Przy onegdajszych starciach zostało 25 żołnierzy i 18 demonstrantów poranionych. Z demonstrantów 2 zmarło wczoraj.

Zderzenie okrętów

Bordeaux. Rosyjski parowiec „Leo“ zderzył się ubiegłej nocy z włoskim okrętem, który zatonął wraz z 10 osobami.

Wydawca dr. Antoni Beaupre, redaktor odpow. Jan Grzywiński, Drukarnia Głosu Narodu pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.